

Temat: Pierwsi królowie elekcyjni w Polsce

Podział społeczeństwa w Polsce:

ieńska

i Polski, zwierzchnika Kościoła
różnej postaci życia publicznego.
prymas był głową państwa.

Magnaci

To niewielka część szlachty – wyjątkowo zamożni właś
majątków i ważne rody w Rzeczypospolitej. Magnaci p
nie tylko ziemię, pałace, ale nawet własne miasta i woj

ę w każdej dziedzinie życia.
iatorów państwa byli duchowni.

Szlachta

Posiadała w Rzeczypospolitej Obojga Naroc
najwięcej przywilejów. O Polsce mówiło się
Rzeczpospolita szlachecka.

y
stach
jących
lich
gnatów).

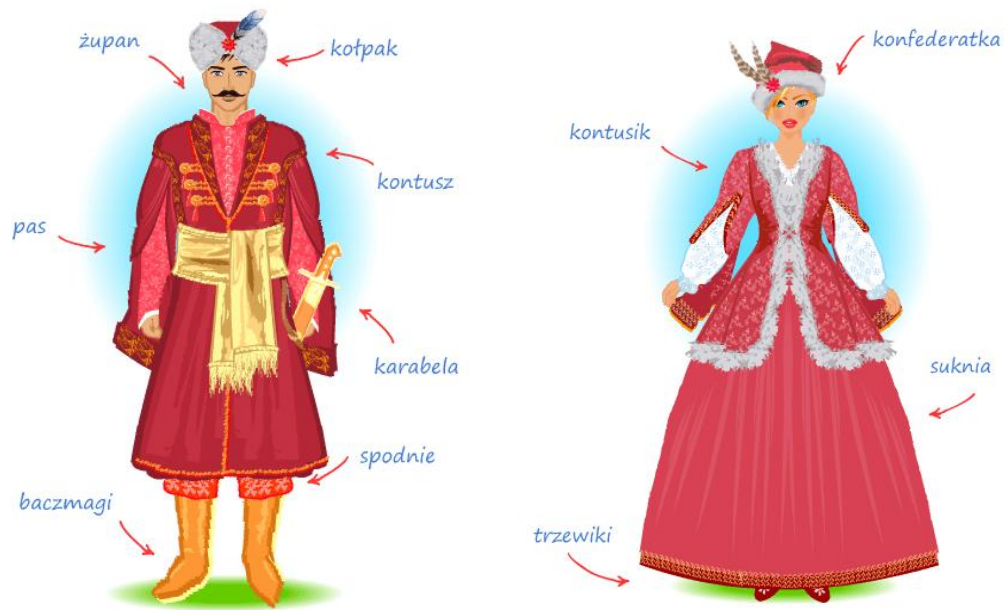

Chłopi

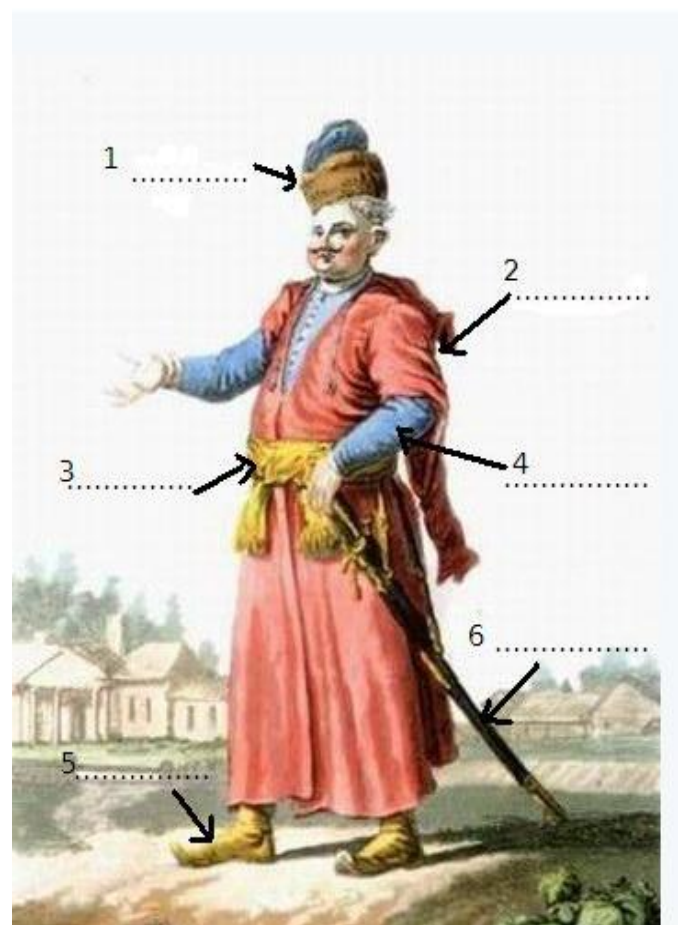
Byli pozbawie
poddanymi s
zobowiązany
w majątku pa
jego ziemi.

Wygląd szlachcica i szlachcianki

Polecenie 1 Podpisz elementy ubioru szlachcica:

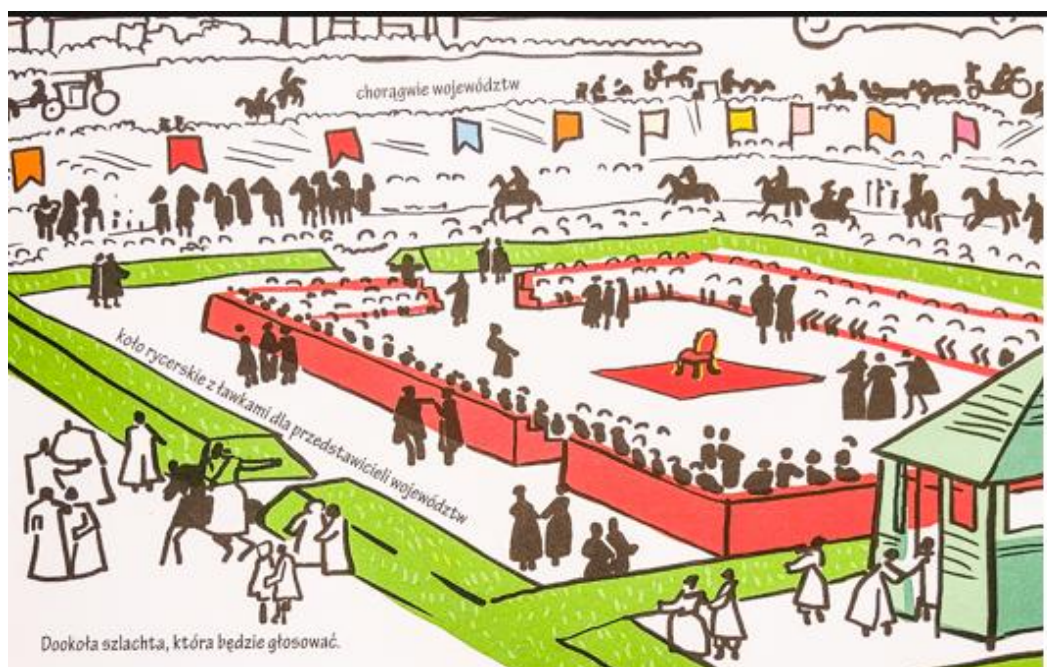

Szlachta wybiera króla

Zygmunt August
Jan Matejko, domena publiczna

W 1572 roku umarł bezpotomnie król Zygmunt August. Był on ostatnim przedstawicielem dynastii Jagiellonów na polskim tronie. Król nie pozostawił dziedzica, ani nie wskazał następcy, dlatego szlachta musiała zdecydować, kto ma zostać nowym królem. Na zwołanym zaraz po śmierci króla sejmie szlachta z Polski i Litwy podjęła decyzję, że sama wybierze nowego monarchę. Postanowiono, że każdy szlachcic ma prawo oddać głos na swojego kandydata pod warunkiem, że osobiście przybędzie na elekcję, czyli wybory. Taki sposób wyboru króla nazwano **wolną elekcją**. Wszystkie elekcje przeprowadzano na polu elekcyjnym niedaleko Warszawy. Wolna elekcja była jednym z najważniejszych praw szlacheckich.

Króla szlachta wybierała na specjalnie
wyznaczonym do tego polu niedaleko
Warszawy. Pole to otoczone zostało wałem
ziemnym, a wejścia na nie strzegły straże.

Pierwsza wolna elekcja

O tron Rzeczypospolitej ubiegało się wielu władców z innych krajów. Przysłali oni do Warszawy swoich przedstawicieli, którzy starali się zdobyć poparcie i głosy szlachty dla swoich kandydatów. Po wielu burzliwych dyskusjach w 1573 roku szlachta zebrana na polu elekcyjnym wybrała na króla kandydata z Francji (brata króla francuskiego Karola IX) księcia **Henryka Walezego**, po którego udało się do Paryża polskie poselstwo.

Henryk Walezy to Henri de Valois brat Charles IX

Polecenie 2

Przyjrzyj się scenie przybycia polskiego poselstwa do Henryka Walezego, namalowanej w XIX wieku. Wskaż na obrazie nowo wybranego władcę i polskich szlachciców. Po czym można ich poznać?

Polscy posłowie u Henryka Walezego. Polacy (stoją z lewej) pojechali do Paryża, by zawiadomić Henryka Walezego (młody mężczyzna w złotej szacie) o wyborze na króla i uzyskać jego zgodę na ustalone przez szlachtę warunki. Obraz Teodora Axentowicza z ok. 1910 r.

Ucieczka Henryka Walezkiego

Na początku 1574 roku Henryk Walezy przybył do Krakowa, gdzie został koronowany. Jednak kilka miesięcy później dowiedział się o śmierci swojego brata, króla Francji Karola IX. Postanowił wówczas, w tajemnicy przed Polakami, opuścić Kraków i wrócić do Francji, gdzie odziedziczył tron po zmarłym bracie i został królem. O jego planach wiedziało tylko kilku zaufanych towarzyszy. Henryk wraz z nimi wymknął się w nocy z zamku na Wawelu i ruszył w kierunku granicy. W momencie, kiedy ją przekraczał, dogonił go pościg urządzony przez polskich senatorów. Prosilili oni króla, aby nie wyjeżdżał z kraju i nie opuszczał swoich poddanych. Ten obiecał jedynie, że wróci, gdy tylko załatwi wszystkie sprawy we Francji. Jak się miało okazać, do Polski nie wrócił już nigdy.

Polecenie 3 Zaznacz zdania , które odpowiadają przedstawionemu przez malarza nastrojowi

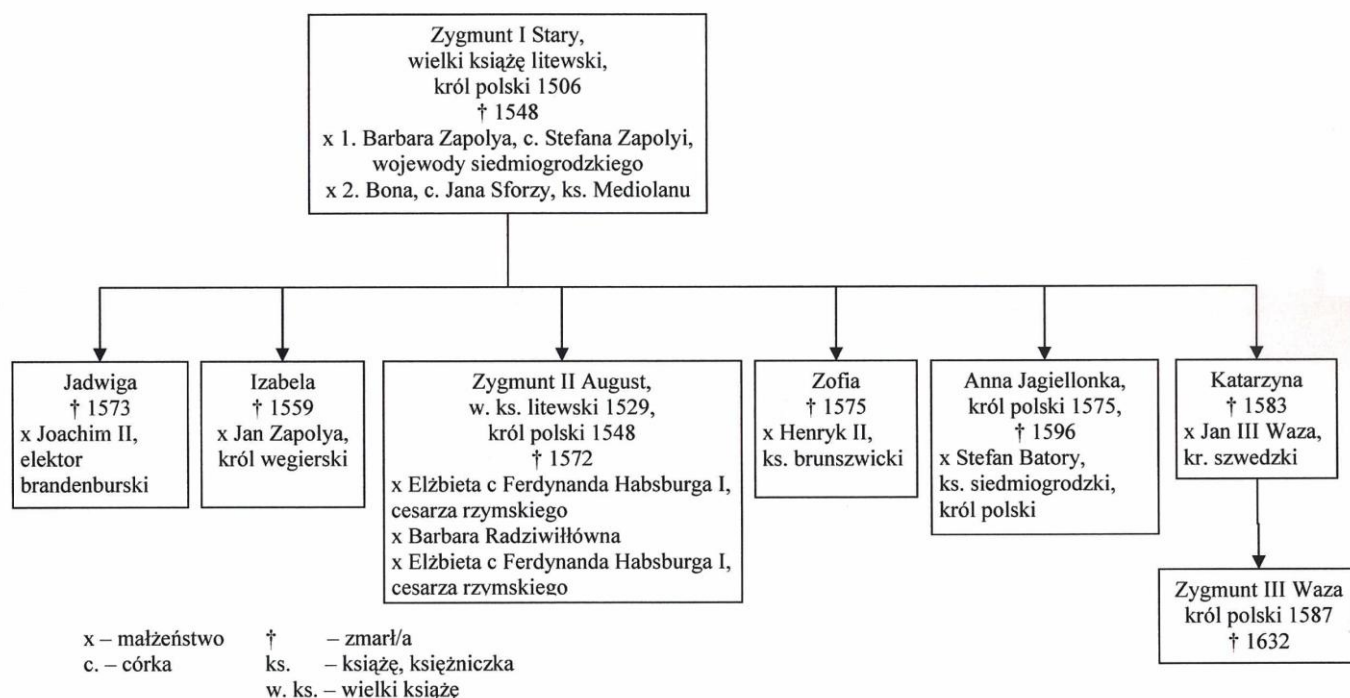
- ☐ Król i jego towarzysze spieszą się.
- ☐ Jeźdźcy są zaniepokojeni.
- ☐ Król i jego towarzysze wyglądają tak, jakby mieli zamiar zejść za chwilę z koni i podziwiać przyrodę.
- ☐ Uciekinierzy rozglądają się, czy ktoś ich nie ściga.
- ☐ Podróżni jadą spokojnie, nikt ich nie niepokoi.

Stefan Batory – kolejny król elekcyjny

Stefan Batory
Jan Matejko, domena publiczna

Po ucieczce Henryka do Francji szlachta miała nadzieję, że powróci on do Rzeczypospolitej. Po ponad roku oczekiwania zdecydowano jednak przeprowadzić drugą elekcję. Szlachta okrzyknęła królem Polski **Annę Jagiellonkę**, siostrę króla Zygmunta Augusta. Jednocześnie wysłano poselstwo na Węgry do księcia Siedmiogrodu **Stefana Batorego**, ofiarowując mu koronę Rzeczypospolitej pod warunkiem poślubienia Anny Jagiellonki. Batory szybko zdecydował się na ślub, mimo że Anna miała już 53 lata i była od niego o dziesięć lat starsza. Na początku 1576 roku Batory przybył do Krakowa na koronację.

Polecenie 4 Napisz jakie herby możemy zobaczyć na ilustracji:

- Po lewej stronie to herb.....
- Na środku to herb.....
- Po prawej stronie to herb.....

Polecenie 5 Uzupełnij zdania wyrazami umieszczonymi pod spodem w tabeli. Uzupełniony tekst wklej lub wpisz do zeszytu pod tematem lekcji.

W Polsce od XVI do XVIII wieku doszło do elekcji, ponieważ ostatni władca z rodu Jagiellonów – Zygmunt II August, zmarł

Wolna elekcja to nowego władcy.

Króla wybierała.....

Elekcje organizowano na polach elekcyjnych pod

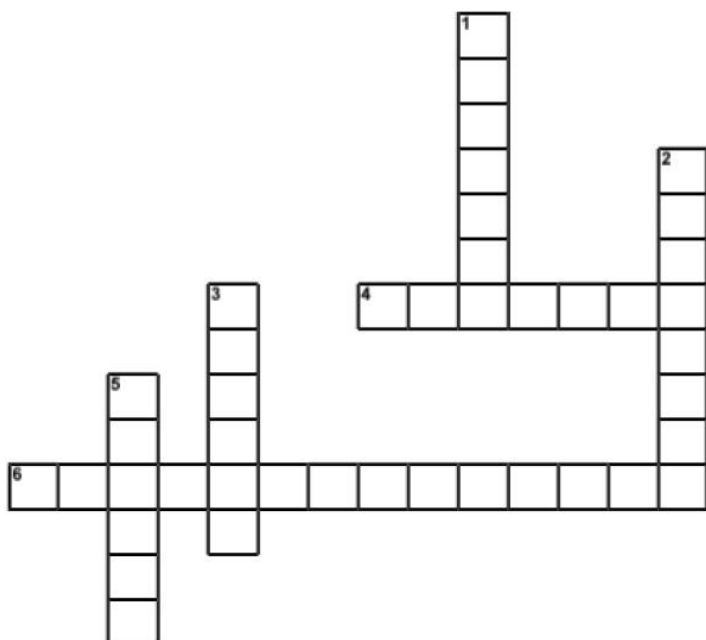
Pierwszym władcą elekcyjnym został..... w roku,a drugim.....w roku.....

Państwo polsko-litewskie od XVI wieku nazywało się

Wybory, Rzeczpospolitą, 1573, Szlachta, Bez Potomstwa(Bez Dzieci), Warszawą, 1576,
Henryk Walezy- Książę Francuski, Stefan Batory- Książę Węgierski

Polecenie 6 Rozwiąż krzyżówkę

Pierwsi królowie elekcyjni w Polsce

Poziomo:

- 4. państwo z którego pochodził pierwszy król elekcyjny
- 6. nazwa państwa polsko- litewskiego od XV wieku

Pionowo:

- 1. wybory króla Polski
- 2. wybierała króla podczas wolnej elekcji
- 3. Henryk pierwszy król elekcyjny w Polsce
- 5. Imię drugiego króla elekcyjnego w Polsce

PRACA DOMOWA : Polecenie 7 Wykonaj ćwiczenie nr 1 str 46 w zeszycie ćwiczeń